

YH:N TIIVISTELMÄT LUVUT 9.1 - 9.4

LUKU 9.1 SISÄINEN TURVALLISUUS

-> poliisi, tuomioistuimet, pelastuslaitos, rajavartiolaitos

POLIISI

1. huolehtii yleisestä turvallisuudesta ja järjestyksestä
2. selvittää ja ennaltaehkäisee rikoksia
3. myöntää passin, henkilökortin ja aseluvat
4. valvoo liikennettä

- **paikallispoliisi**: Forssan poliisiasema, Hämeen poliisilaitos

- nuoret: **koulupoliisi** (Forssan ankkuritiimi) ja **nettipoliisi**

- koko Suomi: **KRP** = Keskusrikospoliisi ja **SUPO** = Suojelupoliisi

- poliisiksi opiskellaan **Poliisiammattikorkeakoulussa** Tampereella

LUKU 9.2 OIKEUSLAITOS

- rikokset (lain vastainen teko) käsitellään oikeudessa

- rikosprosessi:

1) esitutkinta 2) syyttäjä nostaa syytteen

3) käsittely Käräjäoikeudessa 4) tuomion täytäntöönpano

- alin oikeusaste on **Käräjäoikeus**, jonka tuomiosta voi valittaa **Hovioikeuteen**

- **Korkeimpaan oikeuteen** voi valittaa, jos saa valitusluvan

- Käräjäoikeudet käsittelevät:

1) rikosasioita 2) riita-asioita 3) hakemusasioita (esim. avioerot)

- rangaistus voi olla **sakkoa, ehdollista vankeutta** (ei vankilassa, valvontaa) tai **ehdotonta vankeutta** (aina vankilassa)

- rikosoikeudellinen vastuu alkaa Suomessa 15-vuotiaana -> alle 20-v. voidaan käyttää nuorisorangaistusta (valvontaa ja koulutusta) ja he saavat lievemmät tuomiot

LUKU 9.3 ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN TOIMIJAT

- **ulko- ja turvallisuuspolitiikalla** hoidetaan suhteita ulkomaille ja turvataan Suomen itsenäisyyttä
- Suomi käyttää **diplomatiaa** eli neuvottelee ja keskustelee
- Suomen valtiolla on **edustustoja** monessa maassa, esim. suurlähetystöjä ja konsulaatteja
- edustustot edistävät kauppaa, ulkopolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä
- Suomi on YK:n eli Yhdistyneiden kansakuntien jäsen
- YK on 193 jäsenmaan kansainvälinen järjestö, joka yrittää edistää rauhaa ja ihmisoikeuksia

LUKU 9.4 PUOLUSTUSVOIMAT JA NATO

- miehillä **yleinen asevelvollisuus**, naisilla **vapaaehtoinen**
- varusmiespalvelus tehdään **maa-, meri- tai ilmavoimissa** (kesto ½ - 1 vuotta)
- > vaihtoehdot: **aseellinen / aseeton varusmiespalvelus** tai **siviilipalvelus**
- **totaalikieltäytyjät** eivät tee mitään palvelusta ja se on Suomessa rangaistava teko
- **maanpuolustusvelvollisuus** koskee kaikkia yli 18-v.
- NATO = Pohjois-Atlantin liitto, johon kuuluu 32 jäsenmaata
- 5. artiklan mukaan toisten jäsenmaiden pitää auttaa, jos johonkin jäsenmaahan hyökätään
- NATOlla on ydinasepelote